

2000/2001

Kristendomskunnskap mellomfag (Mellomfagstillegget)

1.0 Generell innføring

Forste året av den 4-årig profesjonsutdanningen omfatter *Grunnfag i Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering*. De videre studier bygger på dette. Det andre året arbeider studentene med gresk, samtidig som de tar et halvårig påbygningsstudium i kristendomskunnskap, som sammen med grunnfaget danner *Kristendomskunnskap mellomfag* (30 vekttall). Mellomfagstillegget er å forstå som faglig fordypning i forhold til grunnfaget innenfor følgende fagkretser

- * bibelvitenskap
- * systematisk teologi
- * kirke- og misjonshistorie.

For å avlegge prøvene til mellomfagstillegget må man ha bestått eksamen i grunnfaget (20 vekttall).

2.0 Studiets oppbygning

Mellomfagstillegget viderefører grunnfaget på en rekke punkter ved å bygge videre på det arbeid som er gjort der, f.eks. i bibelfagene. I faget Det Gamle Testamente er dette særlig synlig, ettersom en her sammenfatter resultatene av grunnfagets mange tekst-studier til en samlende oversikt over gammeltestamentlig bibelteologi. På andre felt innfører mellomfaget nye fagområder, som f.eks. når kirkehistorien suppleres med faget misjonshistorie.

Mellomfagstillegget viderefører grunnfaget også på den måten at den faglige dybden økes, bl.a. gjennom sterkere innslag av innføring i den faglige forskningssituasjonen i flere fag. Også på andre felt blir forpliktelsen til en forskningsorientert undervisning synlig, bl.a. i valg av lærebøker og i forelesningene. Det er en selvsagt forutsetning at ulike syn og tilnærminger til spørsmålene refereres og drøftes.

Mellomfagstillegget består av 10 vekttall. Fagkretsen er bygd opp på følgende måte:

Bibelvitenskap		6 vekttall
GT: Bibelteologi	3 vekttall	
NT: Romerbrevet og Johannesevangeliet	3 vekttall	
Systematisk teologi		2 vekttall
ST: Etske grunnlagsspørsmål og Den lutherske bekjennelse	2 vekttall	
Kirke- og misjonshistorie		2 vekttall
KMH: Misjonshistorie	2 vekttall	

3.0 Fagbeskrivelse og pensum

3.1 Det Gamle Testamente (3 vekttall)

Det Gamle Testamente utgjør på samme tid både en samling gamle jødiske skrifter og den første del av den kristne kirkes kanon. Studiet av tekster fra disse skriftene er interessante både som tekster fra et bestemt folk i en bestemt historie og som basis for nytestamentlig og allment kristen livsorientering.

3.1.1 Gammeltestamentlig bibelteologi

Emnebeskrivelse:

Hovedvekten i denne delen av studiet vil bli lagt på følgende bibelteologiske emner:

- Guds selvåpenbaring* vil i hovedsak bli studert ut fra sentrale gudsnavn
- GTs syn på mennesket* skal gjennomgås både ut fra terminologien i GT og ut fra den sammenheng mennesket settes inn i
- En skal vise hvordan folket skulle forholde seg til Herren gjennom *offer og tilbedelse*. Denne siste delen blir gjennomgått i tilknytning til sentrale tekster i 3.Mosebok og utvalgte salmer.

Gjennom undervisningen vil det bli lagt vekt på å få fram både det som knytter seg til det historiske Israel og det som har gyldighet for den kristne kirke i en misjonssituasjon.

Litteratur:

Til punkt a:

Mettinger, T.N.D.

1988 *Namnet och Närvaro: Gudsnamn och Gudsbild i Böckernas Bok*. Bokförlaget Libris, Örebro, s. 13-194.

Sæbo, M.

1979 *Ordet og Ordene: gammeltestamentlige studier*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 125-135; 138-159.

Zimmerli, W.

1978 *Old Testament Theology in Outline*, T.& T. Clark, Edinburgh, pp. 59-108.

Til punkt b:

Stordalen, T.

1994 *Støv og livspust: Mennesket i Det gamle testamente*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 11-164.

Til punkt c:

Bibeltekster: 3.Mos. 1-5; 16; 23; Sal. 22; 24; 110; 132.

Wenham, G.

1979 *The Book of Leviticus (NICOT)*, Hodder & Stoughton, London, pp. 15-37; 47-112; 225-238; 297-307.

Valen, K.

1987 "Salmenes teologi" i Bryn, Myhre, Mæland og Valen, *Fortolkning til Salmenes bok*, bind II, Luther/Lunde, Oslo, s. 342-374.

Weyde, K.W.

1984 "De jodiske hoytider" i Kvalbein, H. (red.), *Blant skriftlærde og fariseere*. Verbum, Oslo, s. 62-84.

Michelsen, L.M.

1984 *Rop til Herren*. Luther forlag, Oslo, s. 33-52; 65-74; 119-139; 197-218.

3.2 Det Nye Testamente (3 vekttall)

Det Nye Testamente er basis for all kristen livstolkning, både av dogmatisk og etisk art. Samtidig som Det Nye Testamente bygger på Det Gamle, videreføres her budskapet i lys av Kristus-hendelsen.

Studiet av bibeltekster har fulgt kirken gjennom alle epoker, og dette utgjør naturlig nok også i mellomfaget en betydelig del av studiet. Det er tekster fra Johannesevangeliet og Romerbrevet som studeres, til dels detaljeksegetisk. På dette grunnlag skal studentene arbeide videre med hovedtemaer i henholdsvis paulinsk og johanneisk bibelteologi. Antallet vekttall er likelig fordelt på de to fagene.

Ulike syn og tilnærminger til både eksegesi og overgripende bibelteologi blir presentert og drøftet, og det tilstrebes en viss selvstendighet hos studentene i møte med slike spørsmål.

3.2.1 Johannesevangeliet

Emnebeskrivelse:

Studiet av johanneisk teologi omfatter detaljeksegetisk studium av følgende tekster: Joh. 1,1-18; 3,1-21; 5,19-31; 6,21-40; 8,31-47; 11,17-27; 12,20-50; 13,31-15,10; 16,4b-15; 17,1-5.

Med utgangspunkt i disse tekstene skal hovedvekten i studiet legges på å gi studentene en grunnleggende forståelse av hovedpunktene i teologien i Johannesevangeliet.

Litteratur:

Beasley-Murray, G.R.

1987 *John* (WBC), Word Books Publishers, Waco, Texas, pp. 1-17; 47-52; 75-78; 90-92; 132-136; 189-192; 211-221; 246-274; 279-284; 296-298.

Aalen, S

1973 *Guds Sønn og Guds Rike*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 9-20; 85-106.

Ladd, G.E.

1974 *A Theology of the New Testament*, Eerdmans, Grand Rapids, pp. 213-308.

3.2.2 Romerbrevet

Emnebeskrivelse:

Studiet skal gi inngående kjennskap til Paulus' brev til romerne. Følgende avsnitt skal studeres detaljeksegetisk: 1,16-17; 3,21-31; 5,1-6,23; 8,1-17. De resterende kapitler og avsnitt er kursorisk pensum.

Med utgangspunkt i detaljeksegesen vil viktige emner innen paulinsk bibelteologi bli studert inngående. En del av tekstene blir gjennomgått i gresk-pensumet. Men kjennskap til gresk vil ikke bli lagt til grunn for eksamen.

Litteratur:

Bruce, F.F.

1989 *The Letter of Paul to the Romans* (TNTC - revised edition), IVP, Leicester, pp. 67-270

eller:

Andersen, Ø.

1972 *Fortolkning til Romerbrevet*, Lutherstiftelsen/Lunde, Oslo, s. 9-269

Dessuten ma alle lese:

Sandnes, K.O.
1996

I tidens fylde. En innføring i Paulus' teologi. Luther forlag, Oslo, s. 127-201.

3.3 Systematisk teologi (2 vekttall)

Studiet av systematisk teologi ved Fjellhaug Misjonshøgskole omfatter dogmatikk, etikk, apologetikk, religionsteologi, samt de prinsipielle delene av misjonsteologien.

I mellomfagstillegget er studiet av systematisk teologi for det første viet etiske grunnlagsspørsmål og for det andre den lutherske bekjennelse. De to vekttallene er likelig fordelt mellom de to fagområdene.

3.3.1 Ethiske grunnlagsproblemer

Emnebeskrivelse:

Målet med kurset i etiske grunnlagsspørsmål er dels å gi innføring i, dels å skjerpe blikket for betydningen av metodespørsmål og de prinsipper som ligger til grunn for de ulike etiske konsepsjoner og tradisjoner, og derved sette studentene i stand til å møte nye etiske utfordringer i nye situasjoner og nye kultursammenhenger.

Dette betyr at en vil se på den etiske tenkning gjennom tidene. Studentene vil gjøres kjent med de modeller en har kommet fram til både i den filosofiske og den allment religiøst begrunnede etikk. Disse modellene vil så droftes i relasjon til det bibelske verdigrunnlag og de bibelske rammer, for slik å legge et fundament for å møte dagens utfordringer.

Litteratur:

- Valen-Sendstad, A
1984 *Innføring i kristen etikk*, Luther forlag, Oslo, s. 33-85; 170-223
- Asheim, I.
1994 *Mer enn normer*. Universitetsforlaget, Oslo, s. 51-83

3.3.2 Den lutherske bekjennelse

Emnebeskrivelse:

Målet med dette kurset er at studentene skal gjøre seg godt kjent med den konfesjonelle basis deres gjerning som misjonærer/lærere/forkynnere i luthersk sammenheng forutsetter og som deres løfte ved innvielsen til gjerningen krever av dem.

Kurset legger hovedvekten på bekjennelsens teologi. Det omfatter de grunnleggende frelsessannhetene slik de er fremstilt i Luthers lille katekismus med utdypninger i den store katekismen. Hovedvekten i kurset ligger på den første delen av Den augsburgske bekjennelse med vekt på de reformatoriske prinsippene som Confessio Augustana innebærer.

Litteratur:

- Jensen, O.J.
1994 *Katekismens teologi: En innføring i Luthers katekismer*, Credo forlag, Oslo, s. 37-144.
- Grane, L.
1963 *Confessio Augustana: Oversættelse med noter*, Gyldendal, København, s. 11-150.
- Wisloff, C.Fr.
1983 *Martin Luthers teologi*, Lunde, Oslo, s. 136-216.

3.4 Kirke- og misjonshistorie (2 vekttall)

En misjonshogskole forbereder studentene for en tjeneste i kirke og misjon i andre kultursammenhenger. De vil møte og samarbeide med representanter for andre kirkelige bevegelser og tradisjoner. Alle disse har sine røtter som dels er felles, dels nokså ulike. Gjennom studiet av kirke- og misjonshistorie skal studentene få en dypere forståelse for den lange historie som har vært med å forme det mosaikkbildet som det internasjonale kirkebildet er. Hensikten med studiet er å gi innblikk i den kristne kirkes åndelige utvikling og geografiske vokster fra aposteltiden til våre dager.

I mellomfagstillegget er studiet av kirke- og misjonshistorie som helhet viet misjonshistorien. Målet er at de fremtidige misjonærene skal få et solid grep på det faktum at den kristne kirke i ulike faser av sin historie har forsøkt å fullføre på alle kontinenter det oppdrag som er nedlagt i misjonsbefalingen.

3.4.1 Misjonshistorie

Emnebeskrivelse:

I almen misjonshistorie vil en legge vekt på å beskrive de ulike perioder i misjonens historie. En vil ikke bare være opptatt med å trekke de korte eller lange linjer, men prøve å klargjøre hva som utmerket de forskjellige epokene og hva som gjorde en periode annerledes enn en annen. Vesentlig er det å få fram hvordan den kristne misjonsbevegelse til forskjellige tider møtte de ulike religioner og kulturer. Hvordan kan den misjonshistoriske utviklingen forklares sett i relasjon til politiske, sosiale og kulturelle forhold?

Det vil også være naturlig å vektlegge framveksten av den protestantiske misjonsbevegelse fra ca 1800. Samtidig med at en fokuserer på misjonærene og vestlig misjon, vil det også være viktig å forstå den tredje verdens kirke- og misjonshistorie.

Innen norsk misjonshistorie vil en legge vekt på å gi en oversikt over misjonstankens og misjonsarbeidets framvekst og utvikling i Norge. Særlig vil en fokusere på forutsetningene for og oppstartingen av Det Norske Misjonsselskap og utviklingen i andre halvdel av det 19. århundre. Norsk Luthersk Misjonssambands historie vil også bli vektlagt.

Litteratur:

- Berentsen, J.M. m.fl.
1994 *Missiologi i dag*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 79-170; 386-397.
- Kane, J.H.
1987 *A Concise History of the Christian World Mission*, Baker Book House, Grand Rapids, pp. 3-187.
- Uglem, O.
1979 *Norsk misjonshistorie*. Lunde, Oslo, s. 11-226.

4.0 Eksamen

Følgende eksamener avlegges i mellomfagstillegget:

1. En 8-timers skriftlig prøve under eksamensvilkår. Det kan bli gitt én eller flere oppgaver.
2. En muntlig prøve etter at sensur for den skriftlige prøven er falt. Det gis ingen egen karakter for den muntlige prøven, men den kan justere karakteren ved skriftlig prøve med inntil 0.3 poeng.